

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 11.01.1974, sp. zn. Cpjf 79/72, ECLI:CZ:NS:1974:CPJF.79.1972.1

Číslo: 20/1974

Právní věta: Nepodanie návrhu na vylúčenie hnutelných vecí, hotových peňazí a iných vecí, u ktorých nedochádza pri súdnom výkone rozhodnutia k predaju, z výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 267 odst. 1 O. s. p., nevylučuje možnosť žalovať veriteľa (oprávneného pri súdnom výkone rozhodnutia) na plnenie z neoprávneného majetkového prospechu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 11.01.1974

Spisová značka: Cpjf 79/72

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Neoprávněný majetkový prospěch, Řízení před soudem, Výkon rozhodnutí

Předpisy: 99/1963 Sb. § 267 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 20/1974 sb. rozh.

Nepodanie návrhu na vylúčenie hnutelných vecí, hotových peňazí a iných vecí, u ktorých nedochádza pri súdnom výkone rozhodnutia k predaju, z výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 267 odst. 1 O. s. p., nevylučuje možnosť žalovať veriteľa (oprávneného pri súdnom výkone rozhodnutia) na plnenie z neoprávneného majetkového prospechu.

(Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu ČSSR z 11. 1. 1974, [Cpjf 79/72](#))

V súvislosti so súdnym výkonom rozhodnutia treba niekedy riešiť otázku, či nevyužitie možnosti, ktoré priznáva ustanovenie § 267 odst. 1 O. s. p. tretím osobám pri súdnom výkone rozhodnutia, vylučuje možnosť uplatnenia nárokov z neoprávneného majetkového prospechu proti veriteľovi (oprávnenému pri súdnom výkone rozhodnutia), ak došlo k postihnutiu hnutelných vecí, hotových peňazí a iných vecí, u ktorých nedochádza k predaju, patriacich inej osobe ako dlžníkovi (povinnému pri súdnom výkone rozhodnutia).

Pri riešení tejto otázky bol vyslovený názor, že ak tretia osoba nepoužila svoje oprávnenie podľa ustanovenia § 267 odst. 1 O. s. p. alebo ho prípadne ani použiť nemohla, pretože napríklad nemala

vedomosť o súdnom výkone rozhodnutia, nemôže s úspechom podať žalobu o plnenie z neoprávneného majetkového prospechu podľa ustanovení § 451 a nasl. O. z. proti veriteľovi (oprávnenému pri súdnom výkone rozhodnutia).

Napr. Krajský súd v Ústí nad Labem vo svojom rozsudku sp. zn. 8 Co 427/71, v ktorom riešil otázku právnych dôsledkov uspokojenia oprávneného z vkladnej knižky, ktorá nepatrila povinnému, dospel k záveru, že ak získal oprávnený plnenie pri súdnom výkone rozhodnutia, nemôže ísť u neho o neoprávnený majetkový prospech podľa ustanovení § 451 a nasl. O. z., i keď jeho uspokojenie nastalo plnením z majetku toho, kto plniť nemal.

Týmto rozhodnutím bol teda vyjadrený právny názor, že ochranu práv tretej osoby poskytuje jedine žaloba na vylúčenie vecí z výkonu rozhodnutia (excindačná žaloba) a že takúto žalobu treba podať do skončenia konania o výkon rozhodnutia.

Riešenie tejto otázky ovplyvňujú však aj hmotnoprávne dôsledky toho, že oprávnený na základe vykonateľného rozhodnutia smerujúceho proti povinnému získal pri súdnom výkone rozhodnutia plnenie z majetku inej osoby než povinnej.

Nakoľko vykonateľným rozhodnutím bol založený vzťah medzi oprávneným a povinným, treba vychádzať z toho, že dlžník má svoju povinnosť splniť zo svojho majetku (prostriedkov) a nie z majetku inej, na veci nezúčastnenej osoby. Pokiaľ napriek tomu pri súdnom výkone rozhodnutia bol oprávnený uspokojený z majetku (prostriedkov) tejto na veci nezúčastnenej osoby, a to tak, že došlo k predaju jej hnutelných vecí alebo k vydaniu jej hotových peňazí a iných vecí, u ktorých nedochádza k predaju, nemožno so zreteľom k ustanoveniu § 71 O. z. hovoriť o riadnom splnení povinnosti z rozhodnutia bez ďalších právnych dôsledkov.

Tým súčasne dochádza ku vzniku ďalšieho právneho vzťahu medzi veriteľom dlžníka, ktorý získal prospech z plnenia bez právneho dôvodu (§ 452 O. z.), a inou osobou. Preto tu treba pripustiť uplatnenie žaloby o vydanie neoprávneného majetkového prospechu.

Ustanovenie § 267 odst. 1 O. s. p. sleduje len ten cieľ, aby tretia osoba už aj za trvania konania o výkon rozhodnutia bola chránená proti zásahom, ktoré by mohli narušovať jej práva. Pritom je zrejmé, že žaloba na vylúčenie vecí z výkonu rozhodnutia môže byť úspešne podaná najneskoršie do skončenia konania o výkon rozhodnutia a má dôsledky len pre nariadený súdny výkon rozhodnutia. Rozsudok o tejto žalobe má účinok len medzi účastníkmi konania o nej.

Aj keď ustanovenie § 267 odst. 1 O. s. p. priznáva tretej osobe možnosť podať žalobu o vylúčenie vecí zo súdneho výkonu rozhodnutia, nevylučuje sa tým dosah úpravy Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za neoprávnený majetkový prospech podľa ustanovení § 451 a nasl. O. z. a teda aj podanie žaloby o vydanie neoprávneného majetkového prospechu.

Úprava zodpovednosti za neoprávnený majetkový prospech vychádza zo zásady občianskoprávnych vzťahov vyslovenej v čl. VII Občianskeho zákonníka, podľa ktorej sa nikto nesmie na úkor spoločnosti alebo spoluobčanov obohacovať. Do pojmu neoprávneného majetkového prospechu patria aj prípady plnenia bez právneho dôvodu a najmä prípad, keď ten, kto plnenia prijíma, je síce veriteľom, ale plnenie poskytuje ten, kto nie je k nemu povinný, kto nie je dlžníkom.

Obsah zodpovednosti za neoprávnený majetkový prospech je teraz v Občianskom zákonníku širší než obsah zodpovednosti z bezdôvodného obohatenia, ako bol predtým upravený v ustanoveniach § 360 až § 365 zákona č. 141/1950 Zb., a rozhodujúci je tu len konkrétny vzťah, z ktorého došlo k neoprávnenému majetkovému prospechu. V riešenom prípade je to teda právny vzťah veriteľa (oprávneného pri súdnom výkone rozhodnutia) voči tretej osobe, ktorý vznikol z toho, že – hoci aj pri

súdnom výkone rozhodnutia smerujúcom proti dlžníkovi (povinnému pri súdnom výkone rozhodnutia) – došlo k uspokojeniu z majetku tretej osoby, ktorá hmotnoprávny dôvod k plneniu nemala.

Zodpovednosť za neoprávnene získaný majetkový prospech podľa ustanovení § 451 a násl. O. z. by preto mohla byť vylúčená len v prípade, ak by to stanovil zákonný predpis. Takého predpisu ale niet a nie je ním ani ustanovenie § 267 odst. 1 O. s. p.

Všetky tieto vývody svedčia teda o tom, že nepodanie návrhu na vylúčenie hnutelných vecí (§ 323 a násl. O. s. p.), hotových peňazí a iných vecí, u ktorých nedochádza k predaju (§ 333 a násl. O. s. p.), z výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 267 odst. 1 O. s. p. nevylučuje možnosť úspešne žalovať veriteľa (oprávneného pri súdnom výkone rozhodnutia) o vydanie neoprávneného majetkového prospechu.